

Vejledning for leverandører af genetisk modificeret frø og vegetativt formerings- materiale

Juni 2024

Vejledning for leverandører af genetisk modificeret frø og -vegetativt forme- ringsmateriale

Oktober 2016

Redigeret juli 2018, marts 2022 og juni 2024

Tekst og redaktion:

Landbrugsstyrelsen

Jura & Kvalitet

Planter & Biosikkerhed

Nyropsgade 30

DK-1780 København V

Telefon +45 3395 8000

E-mail: planter&biosikkerhed@lbst.dk

www.lbst.dk

Fotos: Colourbox

ISBN : 978-87-7120-604-3

Indhold

1.	Indledning	4
2.	Ordforklaring	6
3.	Salg af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale	7
3.1	Registrering som leverandør af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale	7
3.1.1	Salg og anden overdragelse	7
3.1.2	Indberetning af salg	8
3.1.3	Lagerregnskab	8
4.	Tilsyn	9
4.1	Overtrædelse af reglerne	9
4.2	Klage	9
5.	Lovstof	10

1. Indledning

Denne vejledning beskriver de regler, der gælder ved markedsføring, salg og håndtering af genetisk modificerede (GM) afgrøder.

I Danmark må der kun markedsføres GM-afgrøder, som opfylder følgende betingelser:

- 1) GM-afgrøden skal være godkendt til markedsføring indenfor EU efter udsætningsdirektivet¹ eller efter EU-forordningen om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer².
- 2) Danmark skal indgå i EU-godkendelsens geografiske anvendelsesområde, dvs. Danmark skal ikke have en geografisk dyrkningsundtagelse for den pågældende GM-afgrøde³.
- 3) Sorter af den godkendte GM-afgrøde skal desuden have gennemført to års officiel sortsafprøvning (ved TystofteFonden i Danmark) samt være optaget på den danske sortliste eller på EU's fælles sortliste.

Du skal også være opmærksom på, at selve EU-godkendelsen af en given GM-afgrøde kan indeholde en række krav til, hvordan dyrkningen af den pågældende GM-afgrøde skal foregå, f.eks. i form af afstandskrav til beskyttede naturområder. Disse krav vil fremgå af det informationsmateriale, som firmaet bag den pågældende GM-afgrøde vedlægger sammen med udsæden.

Vejledningen retter sig hovedsageligt til:

- Leverandører af GM-afgrøder.

Formålet med reglerne er at sikre, at:

- GM-afgrøder markedsføres og håndteres på en måde, så spredning af GM-materiale til konventionelle og økologiske afgrøder begrænses,

Aftages og forbruges frie valg mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske produkter består.

Reglerne indeholder en række krav om, at:

- Personer der håndterer og transporterer GM-afgrøder skal have gennemført et kursus hos en godkendt kursusudbyder,
- Salg af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale kun må ske til godkendte dyrkere.
- Leverandører af GM-afgrøder skal give information til samarbejdspartnere såsom maskinstationer og transportvirksomheder m.v. samt til nye ejere/brugere i forbindelse med overdragelse af brugs- eller ejendomsret til jord og materiel.

Reglerne finder anvendelse på markedsføring af GM-afgrøder til dyrkning.

Vi har udarbejdet særskilte vejledninger til henholdsvis erhvervsgrupperne dyrkere, maskinstationer og transportvirksomheder, kursusudbydere og konventionelle og økologiske landmænd, der har lidt et tab i forbindelse med en nabos dyrkning af GM-afgrøder.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer.

³ Jf. direktiv (EU) 2015/412 om ændring af direktiv 2001/18/EF for så vidt angår medlemsstaters mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af genetisk modificerede organismer (GMO'er) på deres område.

Reglerne om sameksistens bygger oven på de bestemmelser, der i forvejen gælder for konventionel og økologisk jordbrugsproduktion og for andre, der er omfattet af sameksistensreglerne.

Vejledning, lovstof, kontrolresultater, bilag og skemaer kan findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside: www.lbst.dk under menuen Tværgående > GMO. Blanketter findes på virk.dk.

Materialet kan desuden fås ved henvendelse til Landbrugsstyrelsen.

Administration af reglerne varetages af:

Landbrugsstyrelsen
Jura & Kvalitet
Planter & Biosikkerhed
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
Hjemmeside: www.lbst.dk
E-mail: planter&biosikkerhed@lbst.dk

2. Ordforklaring

Afgrøde:	De frø, sædekorn og vegetativt formeringsmateriale, der dyrkes på marken, samt det høstede produkt.
Dyrker:	Driftsansvarlig på en jordbrugsbedrift.
Genetisk modificeret materiale (GM-materiale):	Den del af en genetisk modificeret afgrøde, som efter spredning med pollen, frø eller vegetativt formeringsmateriale kan genfindes i en konventionelt eller økologisk dyrket afgrøde.

3. Salg af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale

3.1 Registrering som leverandør af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale

Leverandører af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale skal være registreret hos Landbrugsstyrelsen. Det gælder også, selvom I måske allerede er registreret til at sælge frø og vegetativt formeringsmateriale.

Anmodning om registrering skal ske på det skema, der findes som bilag til vejledningen og på virk.dk. Det hedder "Registrering som leverandør af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale". Først når I har udfyldt og returneret skemaet til os, må I markedsføre og sælge GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale.

I må kun sælge GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale, som er på den danske sortliste eller på EU's fælles sortliste. Det er angivet i sortlisten, hvis sorten er genetisk modificeret. Det skal desuden fremgå af mærkesedlen, at sorten er genetisk modificeret.

3.1.1 Salg og anden overdragelse

Kun dyrkere, som er godkendt til at dyrke GM-afgrøder må købe eller modtage GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale. Ved salg eller anden overdragelse af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale, skal I derfor sikre jer, at modtageren er godkendt, f.eks. ved at anmode om at se køberens godkendelse til dyrkning af GM-afgrøder udstedt af Landbrugsstyrelsen. Kortet ses i Figur 1.

Figur 1. Gengivelse af bevis for godkendelse til dyrkning af genetisk modificerede afgrøder (for- og bagside).

Hvis dyrkeren ikke kan fremvise sin godkendelse, f.eks. fordi købet sker telefonisk, eller fordi vedkommende har glemt godkendelsen, kan vedkommende sende et scan af forsiden af sit kort.

Udlevering af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale til en anden end dyrkeren, f.eks. en ansat på bedriften, kan ske hvis vedkommende kan fremvise dyrkerens godkendelse og en fuldmagt til at modtage varen.

3.1.2 Indberetning af salg

I skal indberette salg eller anden overdragelse af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale til Landbrugsstyrelsen to gange årligt. Indberetningen skal omfatte:

- Art
- Sort
- Partinummer
- Solgt mængde (kg eller antal)
- Navn og adresse på kunde
- Salgsdato

Frister for indberetning fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 3.1. Tidsfrister for leverandørers indberetning af salg og overdragelse af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale

Vårafgrøder	Vinterafgrøder
Senest 1. juli	Senest 1. november

Indberetning kan ske på det skema, der findes som bilag til vejledningen og på vores hjemmeside. Skemaet hedder: "Indberetning af salg af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale".

3.1.3 Lagerregnskab

Leverandører af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale skal løbende føre regnskab over køb, salg og lagerbeholdning af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale.

Regnskabet skal indeholde følgende oplysninger for hvert partinummer af GM-sorten:

- Indkøbt mængde (kg eller antal)
- Indkøbsdato
- Solgt mængde (kg eller antal)
- Salgsdato
- Lagerbeholdning (kg eller antal)
- Navn og adresse på leverandør(er) og kunder

I skal kunne dokumentere køb og salg med f.eks. fakturaer, toldpapirer eller lignende.

Oplysningerne skal til enhver tid være ajourført og tilgængelige på virksomheden.

I skal gemme oplysningerne i mindst 5 år.

4. Tilsyn

Landbrugsstyrelsen fører tilsyn med, om sameksistensreglerne overholdes. I den forbindelse gennemfører vi bl.a. kontroller. Vi udsender som regel varsel om et kontrolbesøg en uge før, kontrollen vil finde sted. Du vil samtidig få oplyst, hvorfor du bliver kontrolleret, hvornår kontrollen vil finde sted, og hvad det er, der bliver kontrolleret. Af og til vil vi kunne udføre uanmeldt stikprøvekontrol.

Ved et kontrolbesøg har vi adgang til lokaliteter, køretøjer, forretningsbøger, papirer m.v. uden retskendelse. Det gælder også for materiale, der opbevares på elektronisk form.

Under kontrollen vil vi se på, om du har overholdt bestemmelserne.

Du bør selv være til stede under besøget for at kunne rydde eventuelle misforståelser af vejen. Er du selv forhindret i at deltage, kan du give en anden fuldmagt til at kunne varetage dine interesser og udtale sig på dine vegne.

Du har pligt til at hjælpe under besøget, f.eks. at fremvise arealer, materiel og dokumentation.

Efter kontrollen udarbejder vi en kontrolrapport. Vi tager under besøget ikke stilling til, hvilke konsekvenser de eventuelle fejl og mangler får for dig. Typisk vil vi sætte en frist for at få tingene bragt i orden.

4.1 Overtrædelse af reglerne

Vi kan udstede forbud og påbud, hvis vi konstaterer, at du ikke overholder reglerne for markedsføring af GM-afgrøder. Hvis du ikke følger instruktionerne i påbuddet har vi endvidere mulighed for få de påbudte handlinger udført for din regning.

I visse tilfælde kan du også blive straffet med bøde for manglende overholdelse af reglerne. Eksempelvis hvis du overtræder et forbud eller påbud.

Hvis du overtræder reglerne kan det desuden betyde, at du skal betale et beløb, der svarer til det tab, som en konventionel eller økologisk dyrker har lidt på grund af forekomst af GM-materiale i afgrøden.

4.2 Klage

Du kan klage over vores afgørelser efter dyrkningsbekendtgørelsen. Klagen skal være skriftlig og angive, hvorfor og på hvilke punkter du er uenig i afgørelsen. Du sender klagen til planter&biosikkerhed@lbst.dk. Vi skal have modtaget klagen senest 4 uger fra den dag, du modtog afgørelsen. Vi sender klagen sammen med vores kommentarer videre til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse i sagen. Modtager vi klagen for sent, vil Miljø- og Fødevarerklagenævnet som udgangspunkt afvise klagen.

En klage har normalt ikke opsættende virkning. Det betyder, at en afgørelse er gældende, indtil den eventuelt bliver ændret.

5. Lovstof

Sameksistensreglerne:

- Lov nr. 28 af 4. januar 2017 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder
- Bekendtgørelse nr. 1559 af 11. december 2015 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder (dyrkningsbekendtgørelsen),
- Bekendtgørelse nr. 177 af 28. februar 2008 om kompensation for tab på grund af visse forekomster af genetisk modificerede materiale (kompensationsbekendtgørelsen).

Du kan se lov og bekendtgørelser på vores hjemmeside (www.lbst.dk) under Tværgående > GMO > Lovstof > Dansk lovgivning.

Regler om sporbarhed og mærkning af GM-afgrøder, der skal bruges til fødevarer og foderstoffer findes i EU-forordningerne om henholdsvis sporbarhed og mærkning⁴ og om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer⁵.

Du kan se EU-forordningerne på vores hjemmeside (www.lbst.dk) under Tværgående > GMO > Lovstof > EU-regler.

Se den danske sortsliste på Tystoftefondens hjemmeside (www.tystofte.dk/sorter-status/official-sortsliste/)

Se EU's fælles sortsliste på EU-Kommissionens hjemmeside (https://ec.europa.eu/food/plants/plant-reproductive-material/plant-variety-catalogues-databases-information-systems_en).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1830/2003 af 22. september 2003 om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer.

Dato	Noter/ændringer	Redaktør*	Godkender*
03-06-2024	Gennemgået uden ændringer	MORSTO	MORSTO

Marts 2022

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk